

HÄNT VID FLOTTILJERNA • HÄNT VI

FLYGVAPNETS NYA LJUDDÄMPNINGS- ANLÄGGNING

ser ut så här och är anpassad för fpl 37, 35, 32 och SK 60. Hittills finns anläggningen endast på FC. Med fullt pådragen motor och tänd efterbrännkammare i fpl 37 dämpas bullret i närheten av anläggningen till acceptabel nivå. Personalen kan ostörd arbeta i manöverrummet och flygplanrummet utgör en komfortabel serviceverkstad när motorn inte körs. En nyhet: Viggenmotorn RM8 kan köras separat i anläggningen.

Teckning: Leif Nyström.

KVARTSSEKELJUBILAR

Försökscentralen (FC) i Malmslätt firade den 12–13 september 25-årsjubileum som egen enhet under flygförvaltningen. Försökscentralen har sitt ursprung i en 1933 på CVM bildad försöksavdelning, Fa. Under olympiaåret 1936 omdöptes Fa till FC, Försökscentralen. Namnet har därefter varit det samma, medan arbetsgivarsidan skiftat från CVM till flygförvaltningen, numera flygmaterieförvaltningen.

Jubileet inleddes fredagen den 12 september med revy och middag. I den mycket uppskattade revyn deltog

FC

FC:s egna förmågor, med synnerligen gott resultat. Efter revyn intogs en utsökt middag, och kvällen avslutades med dans och

förriskningar. Först vid midnatt slöt bålusen.

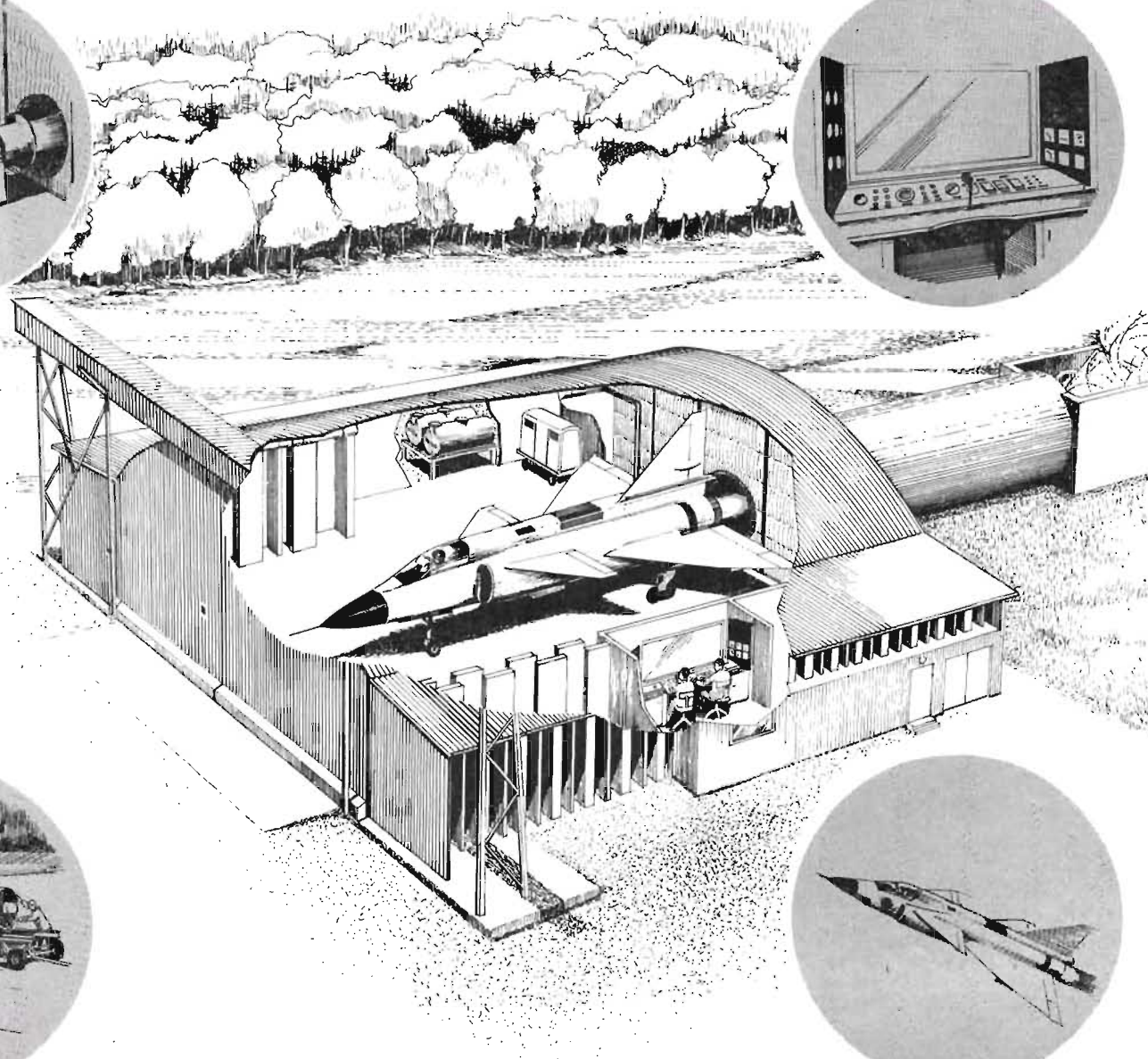
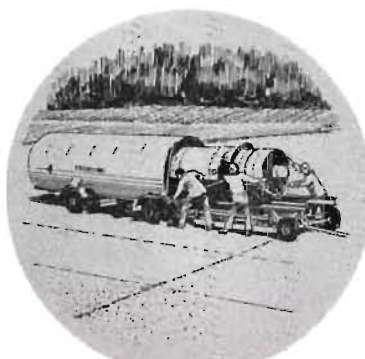
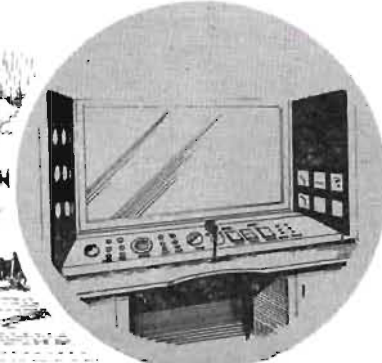
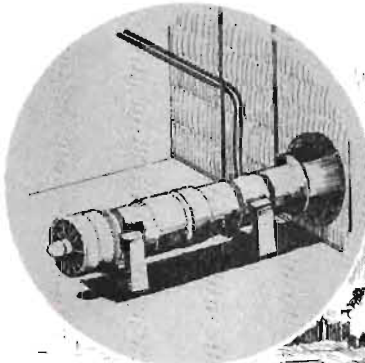
Dagen därpå, lördagen, anordnades på eftermiddagen en FC-dag, då de anställdas familjer och nära anhöriga fick tillfälle gå husesyn på FC. Programmet var gediget, med inledningstal av chefen för FC, överste Gunnar Irholm, musik av Linkö-

pings garnisons förnämliga musikkår, passagerarflygningar, filmvisning, flyguppvising med AJ 37 Viggen och S 35E Draken. Dessutom bildkavalkad, utställning vid flygmedicinska sektionen och mycket, mycket annat.

Ca 800 besökande trivdes hör- och synbarligen med arrangemangen i det soliga vädret. Alla var nöjda och glada över den lyckade familjedagen, och att barnen gav Kalle Anka-filmer, tuff tuff-tag och riklig utdelning av glass mycket högt betyg råder inget tvivel om.

LANDBERG

HÄNT VID FLOTTILJERNA • HÄNT VI

General Vedovato samtalar "italienskt" med CF1 överste Persson.

ITALIENSKT INTRESSE

Flygvapnets pionjärgärning i metoden att utnyttja vanliga landsvägars raksträckor som reservbaser tilldrar sig stort intresse i expertkretsar utomlands. Detta intresse demonstrerades välfaligt onsdagen den 9 oktober, då chefen för italienska huvudstaben, general Guido Vedovato, i spetsen för en studiedelegation besökte F1 och Heby-basen.

I den italienska delegationen ingick vidare kommandör Carlo Falkone, överstelöjtnant Giovanni Campanella och italienske försvarsattachén konteramiral Giorgio Zajtotti. Svensk värd var chefen för flygvapnet, generallöjtnant Stig Norén, och ypperlig tolk överstelöjtnant Bengt Selander.

F1

Till F1, 3:e baskompaniets platta, kom gästerna vid nio-tiden på morgonen. Redan på plattan bör de ha blivit på gott humör, ty CF1, överste Tore Persson, välkomsthälsade på — italienska! I en genomgång in-

formerades de av CF1, som även gav en historisk återblick på flottiljen.

Avstickaren till Hårsbäck vid Heby skedde med helikopter, kl. 10.15, och en kvart senare var man framme vid basen. Klargöring demonstrerades, liksom landning med en 35F. Allt gick programenligt, trots att sidvinden tangerade det tolerabla.

Direkt till främre klargöringsområdet på F1 lyftes så gästerna efter Heby-besöket. Här fick general Vedovato tillfälle att personligen förvissa sig om vad högsta beredskap innebar; klargöringen skedde med sedvanlig precision och fältmässigheten var perfekt. Och startordern, för en grupp, utlöstes av generalen själv — på svenska.

Precisionen och snabbheten är imponerande, var general Vedovatos slutomdöme. Hemma hos oss har vi inte någon motsvarighet till de svenska vägbaserna. Vissa försök har gjorts, men de är långt ifrån så avancerade som i Sverige. Italiens vägar har i regel en helt annan struktur än de svenska. Landet är tätbefolkat, och vägbanorna bryts ofta av broar, viadukter och tunnlar. Över huvud taget är det ont om raksträckor av den svenska typen.

OGÉUS

ROSPIGGT

Nu flygs det åter på F2. Det har varit tyst över Hågernäs-viken sedan den sista Catalinan pensionerades, bara en och annan ambulansflygning av "Spökis". Men sjöflyghamnen finns kvar med slip, bryggor, plattor, hangar.

Synd att grejerna inte kommer till nytta tyckte CF2, överste Tryggve Sjölin. Det tyckte KSAK också, och Täby kommun kopplade direkt. Så bildades Täby Sjöflygklubb med kommunalrådet B Stigstedt som ordförande, med motor- och modellflygsektion. En flygskola med flygchef G Degramo (gammal F2-tekniker) som lärare startade. Två nya Cessna 150 på flottörer kom i gång i slutet av juni. Man lär till certifikat direkt på flottörer och kompletterar sedan med "landkompe-

F2

tens" på Bromma. Allt inom stiplulerade 35 flygtimmar.

Resultatet har varit över förväntan. Efter fyra månader har det flugits 1.000 timmar. 20 elever har ensamflugit. Ca 50 certifikatinnehavare har flugits in på sjöflygplan och antalet flygelever är nu 55. Man har fått hyra hangarutrymme för bägge planen samt kontorslokal. Snart börjar mörkerlandningsövningar på viken, och i vinter byter man till skidor på Hågernäs-vikens is.

Modellflygsektionen har ca 30 medlemmar, med bygglokal i en ungdomsgård. Radioflygarna med stabstrafikledare Jones i spetsen använder sjöflygstationen i vanlig ordning medan de övriga letar efter markutrymnen och väntar på att isen lägger sig. Täby Sjöflygklubb har övertagit F2:s gamla flygtradition i civil tappning och är väl snart största flygklubb i stockholmområdet.

SANDBERG

HELT FLYKTIGT

Vi smög oss fram ur skogsbrynet — där framme skymtade silhuetten av ett kyrktorn i den becksvarta höstnatten. Från buske till buske tog vi oss fram mot kyrkan ytterst försiktigt.

Vi kunde andas ut. Vi befann oss bland vänner. De första av flera som skulle hjälpa oss ut ur det fiendliga område vi tvingats hoppa ut över. Det var dryga 20 km fågelvägen kvar till våra egna linjer. Vi hade natten på oss från Aspås kyrka till stallknekten i Rödön. Där vi äntligen kunde räkna med att få kontakt med våra egna.

Fienden bestod den här höstnatten av hemvärn, polis, driftvärnet och en liten kärntrupp ur flottiljens eget fotfolk. Alla med en sjuårdeles lust att ta till fånga de närmare 20 tvåmannapatrullerna, som enligt förutsättningen skulle ta sig hem igen efter det inte helt lyckade anfallet mot fiendens transporter. Jodå, det fanns en riktig förhållningsorganisation också, vil förberedd att ta hand om de, som plötsligt fann sig stående öga mot öga med en kplistmykning.

Ett litet råd så här i efterhand. Lita inte på Din bästa kompis. I varje fall inte när Du vakar sitta i fångcellen i väntan på förhör. Det finns fantastiska apparater nu för tiden. Bandspelare f.ex...

David Blås fältflygare hade komponerat den här flyktövningen riktigt trevligt. Den bjöd på uppiggande överraskningar och var ett ej föraktligt konditionsprov.

BYSTRÖM

HÄNT VID FLOTTILJERNA • HÄNT VI

General Ove Ljung i samspråk med CF11 överste Kurt Hagerström.

PREMIÄRBESÖK

Nye militärbefälhavaren i östra militärområdet, generallöjtnant Ove Ljung, besökte F11 onsdagen den 29 oktober. Programmet omfattade bl a ett anförande inför den fast anställda personalen och de värnpliktigas representanter i flottiljningsnämnden.

I anförandet framhöll general Ljung den viktiga funktion som F11 har i händelse av ofred. Han underströk också den betydelse östra militärområdet har. I fred ligger Sveriges administrativa, ekonomiska, politiska och militära centrum i östra mellansverige. En tredjedel av Sveriges befolkning bor inom området. Därför krävs ett starkt försvar med hög beredskap i dessa delar av landet.

HÄGGSTRÖM

ÖKAD FÖRSTÅELSE

Att öka förståelsen mellan försvarsgrenarnas personal är en viktig uppgift inom försvaret. Det gäller för officerarna att veta vilket stöd man kan få från tex flygvapnet vid olika operationer.

F 11

Av bl a denna anledning anordnas årligen ett utbyte mellan försvarsgrenarna i form av studie-

länstgöring. F11 brukar varje år under en vecka låta två å tre officerare från armén och marinen studietjänstgöra vid flottiljen. F11 skickar i sin tur några officerare per år till andra försvarsgrenar för att sätta sig in i de förhållanden som där råder.

I år mottogs tre officerare för studier vid F11 tiden 18—22 augusti.

Den mest hisnande upplevelsen för de tre gästerna var flygningarna med S32, där flygplanen i hög hastighet "hissade" till drygt 4.000 meters höjd.

HÄGGSTRÖM

SAAB-ANDAN!

Den enda flottilj i landet som genom åren enbart haft (och har) SAAB-färdverkade flygplan är F12 i Kalmar. Det började

F 12

Med B 17, fortsatte med J 21, och med J 29 gjorde jetaldern sitt inträde på flottiljen. Sedan kom J 32 tills den för en tid

sedan avlöstes av den nuvarande flygplanstypen, J 35 F.

Tre av trotjänarna, J 21, J 29 och J 32, står nu på parad framför instruktionshallen på F12. De utgör en ständig erinran för alla om flygets snabba utveckling.

Men den äldste, B 17, saknas tyvärr. Vem kan ge oss den?

BJÖRKLUND

JUSTE JUSTIS

Under november månad har det varit intensiv utbildning i rättsvärd vid F18. Tre kurser för bestraffningsberättigade chefer, förhållningsledare och tillrättaviseringsberättigade chefer samt rättsvärdssunderofficerare och förste flottiljpoliser.

Huvudföreläsare var hovrättsrådet Gunnar Thyresson, som av riksdagen utsetts till ny justitieombudsman. Från "TV-rättegången" kom

F 18

välkände domaren, rådman Curt Böre, som föreläste över "En domares syn på militära mål".

Övriga föreläsare var byrådirektörerna Lundgren och Stenman från försvarets civilförvaltning, Stig Ohman från flygstabens flygsäkerhetsavdelning samt förvaltare Dahlgren, F18.

HOSS

"HÖSTLÖVET"

Den 19 oktober var det dags för den årligen återkommande övningen "Höstlövet" för frivilliga försvarsorganisationer inom Fo 48.

Eftersom F1 i år fyllde 40 år och ej hade möjligheter särskilt celebrera detta, gick man i år samman och anordnade på F1 "Försvarets dag — Höstlövet" med utställning, uppvisningar och en större tillämpningsövning på själva flygfältet.

F 1

Evenemanget pågick kl 10—16, men redan kl 9 började folk köa utanför grindarna. Kl 12 hälsade CF1, överste Tore Persson, besökarna välkomna.

— Vi har önskat redovisa det militära försvaret på så stor bredd som möjligt. Det är därför naturligt att vi vänt oss till se-

kundchefen P1 i Enköping för medverkan med och visning av en viss del av arméns moderna materiel.

Och det blev en redovisning! I den lokala pressen såväl som lokalradio och TV gavs god publicitet och man strödde rosor som "succé" och "Höstlövet — välarrangerad och festlig F1-uppvisning". Programmet var minutsstyrt från 1200 till 1428 med lågspänning, attackanfall och avancerad flygning av 35:or samt luftlandsättning. En verklig attraktion för publiken! Fallskärmschoppare singlar ned på fältet likt höstlöv mot en gråkulen himmel. I programmet ingick även defileringsövning av P1:s bandfordon med bl a stridsvagn S och anfall av fallskärmsjägarna mot hemvärns- och FDV-förband. F1:s egna flygplan SK 50, HKP 3, Artilleriflygskolans HKP 5 och flygplan 51 samt Svensk Flygtjänsts Beagle Pup deltog även.

En försvarets dag vore inte fullständig om

inte korv, ärtsoppa och kaffe funnes med. Den delen stod lottorna för, och där var strykande åtgång. Röda Korset hade anordnat en fältmässig hemvärnsförbandsplats; dessbättre behövde man inte någon gång under dagen ingripa i verkligheten.

En alltigenom lyckad dag där över 6.000 bilar parkerades, med mer än 20.000 åskådare. Ej att förglömma en förnämlig utställning på en yta om ca 3.000 kvm, inrymd i en hangar. Arrangörer var F1, Flygvapenförbundet, Västmanlands Frivilliga Befälsutbildningsförbund, Sveriges Kvinnliga Bilkäres Riksförbunds Västmanlandsavdelning, Västmanlands Lottaförbund och Hemvärnet samt Svenska Röda Korsets Västmanlandsdistrikt. Västerås Flygklubbs modellsektion hade, kanske främst till de ungas förtjusning, också uppvisning.

ERIKSON

HÄNT VID FLOTTILJERNA • HÄNT VI

Marinlinjens stabskurs på militärhögskolan hade nyligen en veckas studietjänstgöring på flygvapnets attackflottiljer. Jag tillhörde en grupp som skulle tjänstgöra på F15 i Söderhamn. Förväntansfulla och något nervösa inställde vi oss på flottiljen på måndagsmorgonen. Vi hamnade på 2:a divisionen — Olle Blå.

Divisionschefen talade om att vi var där för att flyga och inte för att prata. Så vi gick och hämtade ut en massa underliga prylar i ett förråd.

När vi sedan lyckades få på oss all utrustning kände vi att vi plötsligt hade konmit in i ett gäng med namn som Biggles, Armstrong m.fl. Den känslan försvann dock snabbt på eftermiddagen.

Då befann vi oss nämligen i navigationsstolen i var sitt Lanser-plan, som susade fram längs startbanan. Den enda tanke som då uppfyllde åtminstone mig, var att repetera vad jag fått höra om hur man kom ut och fick fallskärmen utlöst. Så småningom drog

jag mig till minnes att det skulle ske automatiskt. Litet lugnare började jag titta mig omkring. Jag fann att det intill mitt plan fanns tre andra med samma last. Alltså sjöofficerare som undrade vad dom egentligen gett sig in på.

Flygövningen gick ut på raketskjutning och avancerad flygning i förband. Jag fick höra av föraren att vi var på väg mot målet. Jag försökte dra mig till minnes vad det stod i flygtaktikkompendiet om raketanfall. Det var visst något med låg höjd. Så jag tittade ut. Och det var låg höjd. -- Mycket fort vatten, skulle man kunna säga. Och nära.

Mer hann jag inte tänka. För plötsligt trycktes jag ner i stolen så jag kände att dom tankar som till äventyrs fanns i huvudet hastigt förflyttades ner i lårna.

— Där har du målet, hörde jag i telefon.

— Vilket mål, tänkte jag. Men för att låta intelligent svarade jag: Jaha.

Så fann jag att det som nyss var vatten och land nedanför planet, plötsligt var uppe i himlen.

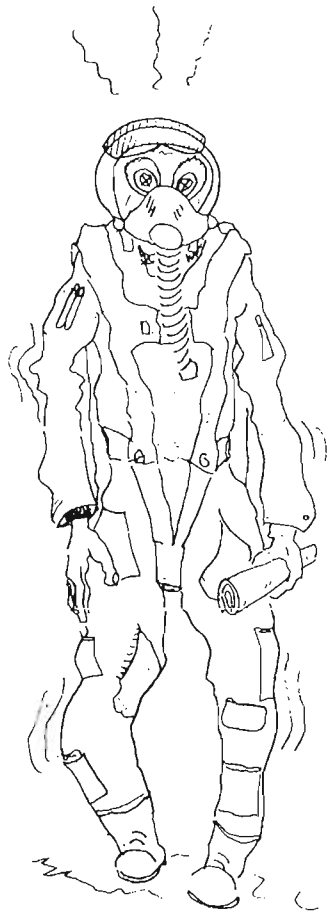
— Nu har dom antingen vänt på världen eller också på planet, länkade jag.

I nästa ögonblick dog motorljudet ut.

— Det var väl det jag visste att flygvapnet inte var mycket att lita på, tänkte jag och började treva efter rullgardiner och handtag för att stiga av. Så kluckade det i öronen och jag hörde föraren säga att vi skjutit 15 meter plus. Jaha, sa jag och försökte låta oberörd. Kom ihåg att jag hört något om tryckuljämning. Och åter fick så småningom något av tron på flygvapnet.

Efter ytterligare några raketanfall började den avancerade förbandsflygningen. Av denna minns jag inte så mycket. Ibland såg jag landbacken nära sig rätt under oss med oroväckande hastighet. Ibland hörde jag inget och ibland trycktes jag ner i stolen så jag undrade om livbåten under stjärten verkligen skulle fungera med sådana pressveck. Hela tiden susade flygplan runt omkring i luften utan någon ordning vad jag kunde förstå.

Så småningom hörde jag prat om landning i radion och efter en stund fann jag mig själv försöka knyta loss alla tampar

Vada Biggles?

som höll mig fast i stolen. Så var det bara att kliva ur planet och ta sig in i omklädningsrummet och eftersnacket. Och då var det ju bara att hålla masken och säga att det var mycket intressant och lärorikt. Att jag inte fattat mycket av vad som hänt var min ensak.

Senare i veckan förstod vi att måndagens flygning varit en provtryckning och att våra värdar varit litet besvikna att vi inte behövt utnyttja de gula påsarna avsedda för lättare illamående.

När fredagen kom och flygandet var slut, fick vi repetera hur man utnyttjar livbåten, lösgör sig från fallskärmen och andra nyttiga detaljer.

Och det kan ju vara bra att vela till nästa gång.

TÖRNVALL

EN PROVTRYCKNING

har, som framgår av föregående F11-inslag ägt rum även med S 32. Ökad förståelse mellan försvarsgrenarna är ledmotivet. Nu väntar vi spånt på en arméofficers skildring hur han ser på dessa hisnande upplevelser från sin mer jordnära tillvaro...

Arets internationella flygpojkutbyte, IACE 1969, genomfördes i gammal fin flygvapentradition med idel glada och nöjda gäster. I år var det nio flygpojkar från USA, fem från England och två från vardera Canada och Holland. Till detta kom så fyra ledare, en från U. S. Air Force, en från R.A.F. och två från vårt eget flygvapen. Inalles alltså aderton utländska flygpojkar, hjälpta till rätta av två svenska juniorvärdar.

Resan startade på Bromma den 24 juli, där SAS som vanligt stod som värd för en charmant välkomstmiddag. Dagen därpå flög man från F8 norrut mot F4 och Östersund. Populärt besök gjordes på TILL-bryggerierna, och sedan bar det per buss av till jämtländska fjällvärlden. Tämnforsen beundrades, och både Storlienfjällen och Åreskutan beklättrades.

Nästa etappmil låg långt mot söder. F5 i Ljungbyhed. Som vanligt besök i Norrvikens trädgårdar, där blomsterprakten beundrades. På kvällen populär bal på officersmassen vid F5. De utländska flygpojkarerna tog en extra poäng genom att i hemlighet ha tränat in en sånggrupp på tre man, som ffg framförde sina nummer.

Morgonen därpå tyglades en Tp 79 för förflyttning till F17, Ronneby Brunn m.m. Alla flygpojkarerna inackorderades hos privata värdar med jämnåriga barn. I Ronneby-besöket hade inlagts fisketur och bad. Det senare speciellt uppskattat; det var varmt i somras... Besök på Aeroklubbens segelflygskola i Alleberg, i dagarna tre, följde. Man undrar hur segelflyginstruktörerna ökade med fem flygtimmar i rad utan uppehåll under sommarens hetaste dag!?!

Så mot Linköping per buss med kort stopp som gäster på Gyllene Uttern. Höjdpunkten blev givetvis besöket på SAAB och betittandet av Viggen. Mest uppskattade värdar som sig bör provflygströjon Erik Dahlström, Ceylon Utterborn och Ulf Friberg.

Och färden gick vidare, mot F1 och Västerås, där bla ASEA beundrades. Efter Västerås vidare mot Uppsala och F16/F20. Där gjorde man allt för att visa förbandens effektivitet såväl i luften som på marken. Dagens final blev angenäm samvaro med kadetterna, simtävlingar och middag på kadettmässen. En verklig toppdag.

Besöket i Stockholm hade i sista stund fått läggas om. Besök hos F2, som med kort varsel ordnat ett fullödigt program. Huvudstadsvisiten slet traditionellt med avskedsparty hos AGA på Lidingö. Dessförinnan hade dock flygpojkarerna fått träffa chefen för flygvapnet, generalmajor Stig Norén, som på ett mycket okonventionellt och trevligt sätt informerade sig om resan.

Dagen därpå, den 12 augusti, bar det av hemåt för de aderton, som vanligt via Rhein/Main till respektive hemland.

HOSS

HÄNT VID FLOTTILJERNA • HÄNT VI

TIS-TYPISKT

Vid F16 pågår sedan 1963 all typinflygning på flygplan 35 Draken (TIS-35). Från juli i år har skett en ökning till dubbla TIS-35. Det är dels fältflygarna från Ljungbyhed, som började redan i april, dels kadetterna som numera går TIS-35 från juli till december, mellan yngre-kursen och äldre-kursen.

Men inte nog med den intensiva flygverksamheten. I mellanperioden går en tvåmånaders flyginstruktörskurs, FIK, allmän flygtränning, AFT, och fortsatt flygslagsutbildning, FFSU, samt grundläggande flygslagsutbildning för äldre förare, GFSU:Ä. Förutom utbildning av äldre förare från andra förband på flygplan 35!

F16 flyger m a o för allt vad tygen håller.

KUNGLIG KONTAKT

Trots att kronprinsen har ett välfyllt program under sin civila utbildning har han eftersträvat att inte helt släppa kontakten med sin tidigare militära utbildning. Att prinsen var intresserad av den operativa verksamheten i flygvapnet visade han klart redan under kadett-tiden.

Den 13 oktober återupplivade prinsen under en dag en del av sina kunskaper om flygvapnet med SK60 och medföljde bla i fingerat attackanfall efter anflygning på låg höjd samt jaktdarled kontaktövning. Prinsen var nöjd

med sin "frivilliga tjänstgöring" och flygvapnet gläder sig åt det positiva flygintresse som HKH visar. Hjälmens med vårt enda krondrakeemblem sitter som gjuten. Hoppas den kommer till användning många gånger.

Under tjänstgöringen passade prinsen på att tillsammans med chefen för flygvapnets krigsskola, överste Sven-Olof Olson, för första gången närmare granska den ekplatta med inskuren namnteckning, som sedan försommaren pryder sin plats vid F20. Prinsen var nöjd med resultatet, och den vackra plattan har därmed fått ett mera officiellt godkännande.

On

F 20

med sin "frivilliga tjänstgöring" och flygvapnet gläder sig åt det positiva flygintresse som HKH visar. Hjälmens med vårt enda krondrakeemblem sitter som gjuten. Hoppas den kommer till användning många gånger.

JUBELVOLONTÄRER

Hösten 1944 anställdes vid flottiljen 54 volontärer att utbildas till trupputbildare, signalister, flyg- och vapenmekaniker. I dag är tolv kvar i aktiv tjänst i flygvapnet; övriga har sin verksamhet på civila verksamhetsområden inom och utom landet.

För att fira 25-årsjubileet sammanträdde 29 av de gamla volontärerna lördagen den 1 november på F12. Den gemytliga sammankomsten startade på underofficersmässen

med att flottiljchefen, överste Gunnar Rissler, hälsade välkommen och orienterade om flottiljens nutida organisation, resurser och uppgifter.

En rundvandring inom flottiljområdet började med ett besök på flygvapnets väderskola, där dess chef meteorolog Börje G Persson välvilligt visade lokaler och utbildningsanordningar. Efter gruppindelning besågs instruktionshallen och flottiljens nuvarande krigsflygplan J 35 F med utrustning och beväpning. Rundvandringens final mottogs hos fördettingarna av många igenkännande leenden och kommentarer, då fanjunkare Börje Persson visade en nyredigerad film, som skildrade flottiljens liv och leverne från 1942 och fram till slutet av 40-talet.

JOHANNESSON

TAK(T)LÖST

Orkanen den 1 november för skoningslöst fram även på Roslagens Flygkår. Den slet bla av taket på skolhuset, se bilden, och fällde många träd. Stormen var taktlös göra skolhuset taklöst m a o.

Men även roliga saker finns att förtälja om. Aspirantbalen vid kadett- och aspirantskolan lyste upp hösten

på förbandet. Där sågs förutom alla vackra flickor, CF2 överste Tryggve Sjölin, kommunalrådet i Täby herr Yngve Nordström och chefen för flygstabens utbildningsavdelning, överstelöjtnant J. H. Torsselius. Middagen intogs i stora matsalen, och dansen trädde på officersmässen.

ERICSON

F 2